

Kestävän ja kehittyvän yhteiskunnan ratkaisuja tuottava Suomi

Kansallisen TKI-tiekartan tavoitteet ja päämäärät: Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden tki-yhteistyön uusi alku

Suomen kilpailukyky ja hyvinvointi nojaavat osaamiseen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Suomen menestyminen globaalissa kilpailussa edellyttää uuden tiedon tuottamista, arvonn lisää tuovia innovaatioita sekä korkeaa osaamisen tasoa.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminta on muutoksessa. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten rinnalla on tki-toimintaan voimakkaasti investoiva yritysten kapea kärkijoukko. Suomi tarvitsee lisää ja enemmän tki-toimintaan investoivia yrityksiä. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä on pystyttävä vauhdittamaan ja tiivistämään uusilla yhteistyötä tukevilla kannusteilla, kuten uudella kumppanuusmallilla. Riskinjaon yritysten ja julkisen sektorin kesken pitää olla ennustettavaa, yksinkertaista ja kannustavaa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tki-toimenpiteitä laajennetaan ottamalla käyttöön uusia välineitä. Tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kannusteiden on monipuolistettava tutkitun tiedon hyödyntämistä yhteiskunnassa ja katettava kaikki yhteiskunnan toiminnan osa-alueet.

Osaamisesta tulee huolehtia ja sitä pitää jatkuvasti uudistaa. Korkeatasoinen osaaminen on perusta, jolle innovaatiotoimintaa voidaan rakentaa. Tki-rahoituksen tulee olla ennustettavaa ja kehittää tki-järjestelmää tasapainoisesti. Korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia tulee kannustaa laajasti keskinäiseen vuorovaikutukseen, yhteisiin toimiin yritysten ja muiden tutkimuksen hyödyntäjien kanssa. Kannusteiden tähän tulee olla vaikuttavia.

Tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kansainvälisestä rahoituksesta yhä isompi osuus on suunnattava laajojen yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisuun. Ilmastonmuutos on näistä keskeisin. Suomalaisten toimijoiden tulee olla hyvin valmistautuneita hyödyntämään eurooppalaista ja muuta kansainvälistä tki-rahoitusta niin Euroopassa kuin laajemminkin. Suomen on päästävä vaikuttaviin tki-verkostoihin ja tuettava niissä tapahtuvaa toimintaa. Tämä vaatii toimivia verkostoja, tuen niiden kehittämiselle, osaamista ja neuvontaa rahoituksen hakemiseen sekä riittävän vastinrahoituksen kotimaassa. Tki-politiikkaa on koordinoitava aiempaa vahvemmin niin Suomessa kuin kansainvälisesti.

Tki-toiminnan tason nostaminen - tiekartta

Suomen tulee tarttua globaalien haasteiden mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin ja tarjota ratkaisuja niihin. Uudet ideat, tieto ja teknologiat ovat kasvun ja tuottavuuden tärkeimpiä lähteitä. Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuus nykyisestä 2,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä. Tähän pääsemiseksi tarvitaan investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta. Ilman yksityisen sektorin investointien merkittävää kasvua tavoite ei voi toteutua.

TKI-tiekartta on laadittu edistämään tämän tavoitteen saavuttamista ja sen myötä syntyvää kestävästä kasvusta sekä luomaan toimintaympäristö, joka kannustaa sekä suomalaisia että ulkomaisia yrityksiä investoimaan tki-toimintaan Suomessa. Tavoitteena on, että Suomi pysyy uuden tiedon tuottamisen sekä teknologian kehittämisen ja soveltamisen eturintamassa. Tärkeää on, että Suomi myös nopeasti omaksuu muualla

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

tuotettua tietoa ja osaamista. Keskeisessä asemassa tiekartassa on vaadittavien inhimillisten voimavarojen saatavuuden turvaaminen.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti valmisteilla on useita tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyviä ja siihen vaikuttavia politiikkavalmisteluita. Tiekartassa ei ole toistettu jo muissa prosesseissa tunnistettuja ja sovittuja kehittämistoimia (kuva 1). Tutkimus- ja innovaationeuvoston visio ja tiekartta 2030, korkeakoulutus ja tutkimus 2030 visio ja tiekartta sekä TEM:n virkamiespuheenvuoro innovaatiopolitiikasta ovat toimineet tiekartan valmistelun lähtökohtina.

Kuva 1. TKI-tiekartta ja tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa koskevat muut ajankohtaiset linjaukset ja prosessit.

Tiekartassa on tunnistettu kolme toisiinsa liittyvää strategista kehittämiskohdetta, jotka toteuttavat tiekartan tavoitteita tehdä Suomesta maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö, joka tuottaa kestäviä ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Tiekartta on laadittu opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyössä kuulemalla laajasti muita ministeriöitä ja tki-toiminnan sidosryhmiä. Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden ministeriryhmä ohjaa tiekartan toimeenpanoa ja päättää sen päivityksistä.

Tiekartassa tunnistettujen toimenpiteiden valmistelu ja toimeenpano edellyttävät tiivistä vuoropuhelua ja yhteistyötä ministeriöiden, tutkimusorganisaatioiden, elinkeinoelämän, rahoittajien ja muiden tutkimus- ja innovaatiotoiminnan sidosryhmien kanssa. Tätä varten TEM ja OKM kutsuvat koolle laajapohjaisen yhteistyöfoorumin.

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

Strategiset kehittämiskohteet: Osaaminen – uusi kumppanuusmalli – innovatiivinen julkinen sektori

I Osaaminen

Tavoiteltu tki-toiminnan kasvu edellyttää merkittävää kansallista osaamis- ja koulutustason nousua. T&k-rahoituksen kaksinkertaistuessa myös korkeakoulutettuja asiantuntijoita tarvitaan huomattavasti lisää. Tämä haastaa koulutusjärjestelmän varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Työn murros ja elinkeinoelämän muuttuvat osaamistarpeet edellyttävät lisää ja osaavampaa työvoimaa. Tutkintoon johtavan koulutuksen lisäksi tarvitaan monimuotoiset jatkuvan oppimisen mahdollisuudet koko väestölle.

Kotimaisen osaamis- ja koulutustason noston lisäksi Suomen tulee olla entistä houkuttelevampi kansainvälisille tutkijoille, asiantuntijoille ja tki-ammattilaisille. Työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa ja sektoreiden välistä liikkuvuutta on helpotettava. Osaamisemme ja tutkimus- ja innovaatioympäristömme on houkuteltava myös kansainvälistä tutkimusrahoitusta ja investointeja Suomen ulkopuolelta. Suomen vetovoimaisuuteen vaikuttavat myös arjen sujuvuutta lisäävät palvelut, kuten terveydenhuolto, päivähoitopalvelut ja liikkumisen helppous.

Laaja-alainen osaamistason nosto ja jatkuva oppiminen

1. OKM ja korkeakoulut vastaavat osaamistason murenemiseen nostamalla korkeakoulutettujen osuus nuorista aikuisista (25-34 v.) 50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pyritään korkeakoulujen sisäänottoa laajentamalla, opintojen aloitusta varhentamalla ja korkeakoulutuksen läpäisyä parantamalla.
2. OKM ja TEM varmistavat, että parlamentaarisessa jatkuvan oppimisen uudistuksessa huomioidaan uusien, korkean tuottavuuden ja työelämän tki-osaamistarpeet. Suunnataan koulutusta monialaisesti työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin, uuden teknologian kehittämiseen ja soveltamiseen sekä eri osaamisalueiden, kuten johtamisen ja asiakasymmärryksen kehittämiseen.
3. OKM ja Suomen Akatemia tukevat korkeakoulujen profiloitumista niiden vahvoilla osaamisalueilla.
4. Yliopistot kehittävät tutkijankoulutusta yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa siten, että valmistuneiden osaaminen on nykyistä laajemmin hyödynnettävissä elinkeinoelämässä ja muualla yhteiskunnassa. OKM asettaa keväällä 2020 laajapohjaisen työryhmän, joka tarkastelee tohtorinkoulutusta ja tutkijoiden uramahdollisuuksia korkeakoulujen ulkopuolelle työllistymiseksi. Työryhmässä työstetään myös keinoja lisätä liikkuvuutta erilaisten rajojen yli sekä koulutuksen aikaista työelämäyhteistyötä.
5. OKM kehittää yhdessä hallinnonalan toimijoiden ja yritysten kanssa toimintatapoja ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisestä tki-palvelujen tarjonnasta yrityksille ja julkisen sektorin organisaatioille. Toimintatapoja rakennetaan olemassa olevalle yhteistyölle ja ammatillisen koulutuksen osaamiselle erityisesti käytäntölähtöisissä innovaatioissa.

Yhteiskunnan voimavarojen ja osaamisen laajapohjainen hyödyntäminen tki-toiminnassa

6. OKM, Suomen Akatemia ja Tieteellisten seurain valtuuskunta koordinoivat tutkitun tiedon teemavuoden toteuttamisen vuonna 2021. Yksi sen painopisteistä on tutkitun tiedon saatavuus ja ymmärrettävyys kaikille kansalaisille. Kansalaisilla on oltava paikasta ja koulutustasosta riippumatta mahdollisuus päästä osalliseksi yhteiskunnan murrosten ratkaisemiseksi tarvittavasta tietopohjasta ja mahdollisuus vaikuttaa

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

siihen. Hyödynnetään tässä kulttuuri- ja kulttuuriperintöinfrastruktuureja. Kirjastot, arkistot, museot ja muut alan toimijat järjestävät yhteisöllistä ja yksilöille kohdennettua toimintaa tutkitun tiedon tuomiseksi saataville.

7. OKM tukee tiedekasvatuksen toimijoita ja tiedeosaamisen edistäjiä muun muassa tiedekeskuksissa ja opettajankoulutuksessa. Tavoitteena on syventää ja laajentaa kansalaisten ongelmanratkaisukykyä ja tieteen kehityksen ymmärtämistä päämääränä sivistyksen ja Suomen osaamisperustaisen kasvun edistäminen.
8. OKM toteuttaa kaksivaiheisen selvityksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista korkeakoulutuksessa ja tki-toiminnassa vuosina 2020-2021. Selvitysten pohjalta päätetään yhdessä korkeakoulujen kanssa jatkotoimista.

II Uusi kumppanuusmalli

Suomella on hyvät lähtökohdat menestyä osaamisen ja innovaatioiden kärkimaana. Yritykset ovat korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten keskeisiä tutkimuskumppaneita ja valintojen tekemisen vetureita. Osaamiskärkien vahvistamiseksi, leventämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja on koottava isommiksi osaamiskeskittymiksi ja ekosysteemeiksi. Kehitetään uusi kumppanuusmalli, joka kokoaa kansallista ohjelmallista rahoitusta suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja kytkee toiminnan tukemiseen entistä vahvemmin EU:n ja muun kansainvälisen rahoituksen lähteet.

Julkisiin rahoitusinstrumentteihin lisätään toimintatavat, jotka mahdollistavat pitkäjänteisen, koko ekosysteemin samanaikaisen kehittämisen ja uudistumisen. Uusi kumppanuusmalli yhdistyy yritysten halu radikaaliin uudistumiseen, julkisten rahoitusvälineiden yhtäaikainen hyödyntäminen ekosysteemien kehittämisessä (tutkimus, kehittäminen ja kasvu) sekä uudet toimintamallit innovaatioiden testaamiseksi, pilotoimiseksi ja skaalaamiseksi. Kumppanuudet kohdistetaan fokusoiduille kasvualueille ja tunnistetuille ekosysteemeille. Niiden rahoitus perustuu kilpailtuun malliin.

Ilmastonmuutos on 2020-luvun merkittävimpiä globaalia kasvua ohjaavia ajureita muiden kestävän kehityksen tavoitteiden rinnalla. Hallituksen asettamaa hiilineutraalisuus tavoitetta ei saavuteta ilman tutkimukseen perustuvia uusia teknologioita ja innovatiivisia ratkaisuja. Digitalisaatio mahdollistaa entistä lyhyemmät innovaatiocyklit ja tuotteiden nopean kokeilun markkinoilla. Digitalisaation ja datatalouden vaikutuksesta liiketoimintalogiikat muuttuvat ja yrityksille avautuu uusia kasvumahdollisuuksia globaalin mittakaavan markkinoille. Digitalisaatio ja datatalous ovat myös tutkimuksen muutosajureita. Datatalouteen siirtyminen edellyttää tutkimuksen ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaamista.

Korkeatasoiset tutkimusinfrastruktuurit ja kehitysympäristöt sekä niille rakentuvat innovaatioekosysteemit houkuttelevat osajia Suomeen, synnyttävät verkostoja ja profiloivat toimintaa.

Uusi kumppanuusmalli, ekosysteemit ja infrastruktuurit

9. Ministeriöt valmistelevat yhdessä tutkimusorganisaatioiden, rahoittajien ja elinkeinoelämän kanssa uuden kumppanuusmallin (PPP) tukemaan kansainvälisesti kilpailukykyisten osaamiskeskittymien ja miljardiluokan liiketoimintaekosysteemien rakentumista Suomeen. Uuden mallin kehittämisessä hyödynnetään kansalliset ja kansainväliset opit PPP-malleista, alueelliset, kansalliset, kansainväliset rahoitusvälineet ja verkostot (erit. EU)

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

10. Business Finland tukee yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien rakentumista kasvumoottori- sekä muulla tki-rahoituksella. Valtion kehitysyrityö Vaken pohjalta rakennettava ilmastorahasto osaltaan vauhdittaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvistumista.
11. Suomen Akatemia tukee korkeatasoisten osaamiskeskittymien vahvistamista Lippulaiva- ja muulla tutkimusrahoituksella.
12. Business Finland pilotoi yritysten kanssa tehtävää sopimusperusteista ja haastelähtöistä rahoitusmallia pitkäjänteisen tki-toiminnan vahvistamiseksi sekä merkittävän yksityisen tki-rahoituksen vivuttamiseksi Suomessa. Mallia kehitetään vuonna 2021 arvioinnin pohjalta.
13. Varmistetaan, että yhä useampi mikro- ja pk-yritys pääsee tki-järjestelmän piiriin kehittämällä matalan kynnyksen tki-palveluita ja rahoitusvälineitä (esimerkiksi innovaatioaseteli, kehittämisavustus). Julkisen t&k-rahoituksen kohdentamisessa tulee huomioida yritysten mahdollisuudet hyödyntää t&k-investoinnit ja lisätä liiketoimintaa.
14. Tutkimusinfrastruktuurien ja kokeiluympäristöjen kehittämiskokonaisuus.
 - 14.1. Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurirahoitusta lisätään. Tavoitteena on saada nykyistä suurempi osa kansallisista tutkimusinfrastruktuureista keskitetyn rahoituksen piiriin tutkimuksen avoimuuden, laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.
 - 14.2. Ministeriöt, rahoittajat ja tutkimusorganisaatiot kehittävät datanhallinnan ja laskennan (ml. suurteholaskenta) tutkimus- ja innovaatioympäristöä ja sen palveluita korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten tki-tarpeisiin. Tutkimusympäristön päivityksessä huomioidaan myös kvanttilaskennan tarpeet.
 - 14.3. Tutkimusorganisaatiot kehittävät yhdessä tki-rahoittajien kanssa yhteiskäyttöisiä ja avoimia kokeilu- ja testiympäristöjä, joita kotimaiset ja ulkomaiset yritykset voivat hyödyntää. Vastaavasti yrityksiä kannustetaan avaamaan tutkimusinfrastruktuurejaan laajempaan käyttöön.
 - 14.4. Tutkimusorganisaatiot kehittävät yhteistyössä Tulanetin, Unifin ja Arenen kanssa yhteisiä toimintamalleja ja palveluita tutkimusinfrastruktuurien ja testausympäristöjen yhteiskäytön ja hyödyntämisen lisäämiseksi.
15. Vahvistetaan TKI-toimintaa ja lisätään Suomen houkuttelevuutta t&k -verokannusteilla. Valtiovarainministeriö valmistelee t&k -toiminnan verokannustimen, joka kohdistuu yritysten ja tutkimusorganisaatioiden väliseen t&k-yhteistyöhön ja joka otetaan käyttöön viimeistään 2021. Lisäksi VM selvittää yhteistyössä OKM:n ja TEM:n kanssa laaja-alaisemman t&k -verokannusteen hyödyntämistä yritysten tki-investointien lisäämiseksi ja Suomen houkuttelevuuden vahvistamiseksi.
16. Laaditaan valituille kasvualoille datan hyödyntämistä tukevat toimenpidesuunnitelmat yhteistyössä elinkeinoelämän, hallinnon, tutkimusorganisaatioiden ja muiden sidosryhmien kesken. Parannetaan datan saatavuutta ja selkeytetään datan hyödyntämisen pelisääntöjä yritysten, yhteiskunnan ja käyttäjien näkökulmasta. Tuetaan datan hyödyntämistä lainsäädännön, sopimusten ja toimialojen itsesääntelyn keinoin.

Ilmastonmuutos ja muut yhteiskunnalliset haasteet TKI-toiminnassa

TIN 11.3.2020, asiakohda 4, liite 3

17. Suomen Akatemia ja Business Finland kartoittavat ilmastonmuutokseen, hiilineutraaliuteen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvän tutkimuksen ja tuotekehityksen. Tältä pohjalta tunnistetaan hiilineutraaliuden kannalta merkittävät vahvat osaamiskeskittymät ja katvealueet ja ryhdytään jatkotoimenpiteisiin.
18. Suomen Akatemia ja Business Finland selvittävät tki-toiminnan kehittämistarpeet ratkaisujen löytymiseksi ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen ja suuntaavat rahoitusta ja ohjelmatoimintaa näiden tarpeiden mukaisesti.
19. Tutkimusinfrastruktuurikomitea suosittaa kansallisten tutkimusinfrastruktuurien hiilijalanjäljen selvittämistä sekä suunnitelmaa niiden pienentämisestä.
20. Ministeriöt varmistavat, että Suomi viestii yhtenäisesti osaamisen ja tki-toiminnan merkitystä korostaen Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (*Green Deal*) sekä pohjoismaisen ministerineuvoston 2030 visiosta ja hyödyntää toimeenpanossa niiden tki-mahdollisuudet.

Tutkimustulosten jatkojalostus ja hyödyntäminen

21. Tutkimusorganisaatiot ja rahoittajat vahvistavat tutkimustulosten jatkojalostamiseen ja hyödyntämiseen liittyvää osaamista sekä kehittävät tätä tukevia palvelumalleja ja rahoitusvälineitä.
 - 21.1. Business Finland ja Suomen Akatemia tukevat tavoitteellisen ja vaiheittaisen rahoituksen kautta hankkeita, joilla on näyttöä ja parhaat mahdollisuudet yhteiskunnalliseen hyödyntämiseen ja/tai kaupalliseen menestykseen.
 - 21.2. TEM yhdessä OKM:n kanssa selvittää yhteistyössä ministeriöiden, tutkimusorganisaatioiden, rahoittajien ja elinkeinoelämän kanssa tutkimustulosten jatkojalostamista ja hyödyntämistä tukevan kansallisen verkostomaisen toimintamallin tarvetta. Toimintamallilla vahvistetaan innovaatio-, kaupallistamis- ja IPR-osaamista sekä nopeutetaan tutkimustulosten siirtymistä yhteiskunnan hyödyksi.

Avoimuuden toimintatavat

22. Edistetään avoimia toimintatapoja ja datan hyödyntämistä TKI-toiminnassa sen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Avoimuuden toimintavoissa huomioidaan kaupallisen hyödyntämisen, yksityisyyden suojan ja turvallisuuden tarpeet. Avoimuuden toimintatavat tukevat tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä mahdollistavat tutkimustulosten laaja-alaisen hyödyntämisen.

Kansainvälinen tki-yhteistyö

23. TEM ja OKM tunnistavat yhdessä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän kanssa Suomen tki-toiminnan kannalta tärkeimmät kansainväliset kilpailukykyiset ja kasvavat osaamiskeskittymät, joiden kanssa rakennetaan pitkäjänteistä yhteistyötä sekä lisätään tutkijoiden ja asiantuntijoiden liikkuvuutta. Team Finland –verkoston toimintaa kehitetään tutkimus- ja innovaatioyhteistyön syventämiseksi vahvistaen markkinatuntemusta ja -verkostoja sekä paikallisen kysynnän ja suomalaisen tarjoaman yhteensovittamista. TKI-toimijat vahvistavat kansainvälisessä toiminnassa yhtenäistä maakovaviestintää.

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

24. Kehitetään keskitettyä neuvontapalvelua, joka kokoaa kaikille toimijoille tarvittavat palvelut kotimaisten ja kansainvälisten tki-avustuksien ja vastikkeellisten rahoitusinstrumenttien tueksi sekä kansainvälisiin hankintoihin osallistumiseksi. Pääpaino on erityisesti yrityksissä.
25. Nostetaan EU- ja kansainvälisen rahoituksen osuutta t&k-rahoituksen kokonaisuudesta. Tämän tueksi TEM:n johdolla laaditaan konkreettinen toimintasuunnitelma vuosille 2021-2027 EU:n tki-rahoituslähteiden (Horisontti Eurooppa, Digitaalinen Eurooppa, Euroopan puolustusrahasto ja InvestEU) hyödyntämiseksi. Ministeriöt kannustavat rahoitusta hakevia TKI-organisaatioita vahvistamaan kykyään hakea ja hyödyntää kansainvälistä TKI-rahoitusta.

III Innovatiivinen julkinen sektori

TKI-politiikan edistäminen on kaikkien hallinnonalojen ja -tasojen yhteinen tehtävä. Suomen kilpailukykyyn vahvistaminen edellyttää, että eri sektoreiden tai hallinnon tasojen tki-politiikkatoimet ovat toisiaan tukevia ja samansuuntaisia. Tki-politiikan kytkemistä julkisen sektorin kehityshaasteisiin ja eri politiikkasektoreihin, niiden keinoihin ja voimavaroihin on vahvistettava. Samoin julkisen sektorin ohjausvälineillä kuten sääntelyllä, julkisilla innovatiivisilla hankinnoilla sekä vaikuttavuusinvestoinneilla voidaan kehittää tki-toimintaan kannustavaa toimintaympäristöä ja tukea julkisen sektorin palveluiden uudistamista. Tki-politiikkaa koskevassa päätöksenteossa hyödynnetään tutkittua tietoa.

Tki-politiikan johtaminen ja koordinaatio

26. Ministeriöt ja muut tki-politiikan toimijat vahvistavat valmistelun ja toimeenpanon yhteistyötä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Kansallista ja kansainvälistä ennakoitietoa hyödynnetään nykyistä systemaattisemmin tki-politiikan valmistelussa. Julkisen sektorin kestävyysshaasteita tarkastellaan osana tki-politiikan toimeenpanoa.
27. Tutkimus- ja innovaationeuvoston asioiden valmistelussa hyödynnetään laajasti eri ministeriöt asiantuntemusta.
28. Tki-toimijat varmistavat, että alueelliset ja kansalliset tki-toimet ovat toisiaan täydentäviä ja tukevia. EU:n koheesio-politiikalla ja sen rahoitusvälineillä tuetaan älykkään erikoistumisen strategioiden toimeenpanoa sekä vahvistetaan alueiden ja kaupunkien mahdollisuuksia toimia tki-toiminnan kehitysalustoina. TEM, OKM, maakuntien liitot ja ELY-keskukset edistävät alueiden kytkeytymistä parhaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin keskittymiin ja verkostoihin ja tukevat rahoituksellaan myös ylimaakunnallista tki-yhteistyötä.

Julkisen sektorin uudistuminen

29. Ministeriöiden ja kuntien yhteistyönä valmistellaan julkisen sektorin innovaatio-ohjelma tukemaan julkisen sektorin uudistumista ja innovaatiokyvyn vahvistamista. Tämä kytketään osaksi VM:n toteuttamaa julkisen hallinnon strategiaa. Tavoitteena on julkisen sektorin kehityshaasteiden (muun muassa SOTE, liikenne, koulutus) ratkaiseminen tki-toimintaa hyödyntäen. Tämä avaa samalla yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Ohjelman toimeenpanossa yhteistyö julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä on keskeistä. (BF, Kuntaliitto, VM, muut ministeriöt). Alla olevien toimenpiteiden lisäksi muut toimenpiteet määritellään ohjelman valmistelun aikana:

- 29.1. Valtio ja kunnat kohdentavat innovatiivisia ja vaikuttavuusperusteisia julkisia hankintoja yhteiskunnallisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen ja väestörakenteen muutosten

TIN 11.3.2020, asiakohta 4, liite 3

aiheuttamien kestävyysaasteiden ratkaisemiseen. Kehittämistä koordinoi Kestävien ja innovatiivisten hankintojen osaamiskeskus KEINO.

29.2. Hyödynnetään tutkimus- ja innovaatiomyönteistä sääntelyä innovaatioiden ja uusien liiketoimintamallien markkinoille pääsyn edistämiseksi. Arvioidaan järjestelmällisemmin sääntelyn tutkimus- ja innovaatiovaikutuksia sekä lisätään säädösvalmistelijoiden osaamista ennakoinnista, innovaatioista ja markkinoista. Käynnistetään lupaavilla kasvualoilla (TEM:ssä keväällä valmistuva kasvuportfolio –hanke) tutkimus- ja innovaatiomyönteisen sääntelyn kokeiluja (ns. hiikkalaatikot, yritysrajapinnan palvelut), joilla tuetaan uusien liiketoimintamallien pääsyä markkinoille.

30. OKM selvittää tutkimusta koskevien säädösten kokonaisuuden ja niiden vaikutuksen esimerkiksi terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoimintaan.

Tki-toiminnan arviointi ja tutkimus

31. OKM käynnistää Suomen Akatemian kansainvälisen arvioinnin. Arviointi toteutetaan 2020-2021.

IV Tiekartan seurantamittarit

- T&k-menot/BKT, % (eriteltyinä yritysten ja julkisen sektorin menot), (Tilastokeskus)
- Yritysten t&k-menot kokoluokittain (Tilastokeskus)
- Ulkomaiset suorat sijoitukset/BKT (Tilastokeskus)
- Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta kotiutettava EU:n TKI-rahoitus (Business Finland EUTI)
- Yritysten rahoitus tutkimusorganisaatioille (yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyö), (Tilastokeskus)
- Ulkomaalaisten korkeakoulututkinon suorittaneiden työllistyminen Suomeen (Tilastokeskus)
- Ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden määrä (Tilastokeskus)
- Tohtoreiden osuus yrityksissä työskentelevistä, muutos (Tilastokeskus, Vipunen)